

JAUNĀS CĒĻS

AGROFIRMAS «KRASNII OKTJABRJ» PARTIJAS, ARODBIEDRĪBAS,
KOMJAUNATNES KOMITEJU UN ADMINISTRĀCIJAS ORGĀNS

SESTDIENA,
1989. gada
28. JANVĀRIS
Nr 4 (92)

Cena 2 kap.

GATAVOJOTIES TAUTU KONFERENCEI

25. februārī notiks Preiļu rajonā dzīvojošo tautu konference. Ir izveidota orgkomiteja, kurā sastāvā ietilpst arī mūsu agrofirmas kolektīva loceklis — agrofirmas generāldirektors R. Kavinskis, vecākais ekonomists A. Egliņš, siera rūpniecības vecākā meistare M. Dzene, kā arī to skolu pārstāvji, kuras mācās mūsu bērni, — Riebiņu vidusskolas ārpusklases un ārpusskolas audzināšanas darba organizatore V. Jakimova, Preiļu 1. vidusskolas skolotāja S. Bērziņa un ārpusklases un ārpusskolas audzināšanas darba organizatore R. Lustika.

Orgkomiteja jau ar janvāra pirmajām dienām sākusi konferences sagatavošanas darbu. Noteikta pārstāvniecības norma no katra darba kolektīva: vidēji

viens delegāts no 98 cilvēkiem:

Līdz 10. februārim jāizvirza konferences delegāti. Agrofirmas kolektīvu konference pārstāvēs 17 delegāti. No siera rūpniecības jāizvirza pieci delegāti, tai skaitā trīs latvieši un divi krievi, no linu fabrikas — viens krievu tautības delegāts, no cietes rūpniecības arī viens krievs. No kalhoza — desmit delegāti: pieci krievi, četri latvieši un viens azerbaidžānu tautības delegāts. No Riebiņu ciema padomes pensionāru vienus — pieci delegāti: divi latvieši un — krievu tautības.

Rajonā dzīvojošo tautu konferences mērķis ir konsolidēt visus rajona veltīgos spēkus, noslēpināt tautu draudzību un savstarpējo saprāšanos, konstruktīvi apspriest galvenos sabiedriski politiskos un kultūras jautājumus. Tāpēc ir ļoti svarīgi, lai to ieinteresēti un ietaucīgi sagaidītu visos darba kolektīvos, katra rajona iedzīvotājs. Savus priekšlikumus konferences organizēšanai vajag sūtīt uz orgkomitejas preses centru — laikraksta «Lenīna Karogs» redakciju. Tālrupi: redaktoram P. Pīzelim — 22059, V. Romanovskim — 21985.

ZOJA AGAFONOVA,
agrofirmas partijas komitejas sekretāre

Tā, lūk, iznāk, ka augstas rāzas cenu nosaukumi dod arī tāds no tiešās ražošanas šķietami attāls darbs kā noliktavas pārziņa pienākumi.

A. PERESA

Darbu kopējā krātuvinītē

Attēla Tamāra Koiro redzama brīdī, kad viņa izpilda šofera Vasilija Čonkas pasūtījumu. Jo viņas vadītās noliktavas apkalpes lokā ir arī agrofirmas autoparks.

J. BĒLENIEŠA foto

AKTUĀLA INTERVIJA

DEPUTĀTAM JĀBŪT VALSTISKAM CILVĒKAM

PIRMS oficiālās deputāta kandidāta izvirzīšanas norunājās tikties ar V. Rimaševski, lai viņu intervētu. Mūsu saruna notika viņa darba kabinetā, kurš atrodas Latvijas Valsts agrorūpniecības komitejas augstceltnē 22. stāvā. Mani sagaidīja pievilcīgs, delikāts cilvēks. Jau pašā sākumā pievēršāmies tām lauksaimniecības attīstības problēmām, kuras šodien uztrauc ik-vienu lauku iedzīvotāju.

Pirmās kārtā mani ļoti interesēja sāds sevišķi sasāpējis jautājums:

— Kā republikas Valsts agrorūpniecības komitejas aparātā tiek izskaustas kādreizējās birokrātiskās vadības metodes?

V. RIMAŠEVSKIS. Veidojot Latvijas PSR Valsts agrorūpniecības komiteju, tās sastāvā ietilpst otrs ministriju un resoru aparatā tika samazināts par 40 procentiem. Tolaik tas apvienoja apmēram 620 cilvēkus. Pagājušā gada septembrī Valsts agrorūpniecības komitejas ūstu sarakstā darbinieku skaits samazinājās vēl par 208 cilvēkiem. Jāsōdien bez šī aparāta līdzdalības varētu nodrošināt republikas kolhozus un sovhozus ar visu nepieciešamo, tad vēlreiz ūstu būtu iepējams samazināt.

Pagādām gan mums nākas krievi papūlēties, lai nodrošinātu lauksaimniecības attīstības prioritāti praktiski — mēģinot izkāult dažādus fondus un limitus, nodarbojoties ar daudziem citiem ražošanas rakstura jautājumiem. Perspektīvā Valsts agrorūpniecības komitejas darbinieki par savu galveno uzdevumu izvirza tikai zemkopja aizstāvēšanu, kā arī viņam nepieciešamo pakalpojumu sniegšanu.

Radušās arī jaunas organizatoriskās formas, kuras sekmē šo uzdevumu atrisināšanu. Ar to es domāju kooperatīvu un valsts apvienību nodibināšanu. Darba kolektīvi tās izveidojuši visdemokrātiskākajā ceļā. Un galvenais — paši pēc savas gribas. Tādēļ varam teikt, ka demokrātisko pārveidojumu jomā «pirmās bezdelīgas» mums jau ir. Par šādām valsts kooperatīvām apvienībām kļuvušas, piemēram, labības produktu apvienība, pārtikas produktu apvienība un citas. Tagad mēs vērīgi sekojam to darba pieredzei. Ir pilnīgi reāli, ka tuvākajā nākotnē par līdzīgām apvienībām kļūs arī vairākas citas galvenās pārvaldes.

Bet kā līdztekus pārvaldes demokrātiskajām tendencēm republikas lauksaimniecības attīstībā var realizēt tās prioritātes, par kurām cīnās pārbūvi atbalstošas kustības?

Beigusies PSRS faušas deputātu kandidātu izvirzīšana. Darba kolektīvās izvelejtie cilvēki, kuri mūsu sākumā notika viņa darba kabinetā, kurš atrodas Latvijas Valsts agrorūpniecības komitejas augstceltnē 22. stāvā. Mani sagaidīja pievilcīgs, delikāts cilvēks. Jau pašā sākumā pievēršāmies tām lauksaimniecības attīstības problēmām, kuras šodien uztrauc ik-vienu lauku iedzīvotāju.

Agrofirmas «Krasnii Oktjabrj» kolektīvs savu viedokli izteicās nešenot noteikusā pilnvarotu konferenci: deputātam jābūt valstiskam cilvēkam, kam būtu sveša stagnācijas laiku birokrātu kastas ietekme. Un vēl. Ja reiz rajonā tāk daudz runā par nepieciešamību nodrošināt lauksaimniecībai prioritāti, tad būtu vēlams arī praktiski parto balsot, izvirzot par PSRS ūstas deputātu kandidātu fādu cilvēku, kurš strādā šajā nozarē un kurš palīdzētu nodrošināt cilvēkiem vajadzīgā daudzumā pārtikas produktus, kas šodien nepieciešami katrai no mums. Šim deputātam jābūt valstiskam cilvēkam, kā arī pārīz Latgale, tās valoda un kultūras tradīcijas.

Viss minētās ūstas pieimit VLADIMIRAM RIMĀŠEVSKIM — Latvijas PSR Ministru Padomes priekšsēdētājam pirmajam vietniekam, republikas Valsts agrorūpniecības komitejas priekšsēdētājam. Tādēļ agrofirmas «Krasnii Oktjabrj» darba kolektīvs izvirzīja viņu par PSRS ūstas deputātu kandidātu 312. vēlēšanu apgabala.

Publīcējam intervju ar Vladimīru Rimaševski no Preiļu rajona laikraksta «Lenīna Karogs».

V. RIMAŠEVSKIS. Manā uzvērē lauksaimniecības prioritāti vēl līdzīgi sārni un nav izķunojusies no autiņiem, jo to pasludināja tikai pirms dažiem mēnešiem. Drīz šīs bērns sāks rāpot, pēc tam staigāt... Lūk, tad mēs visi vārēsim teikt, ka savu esam panāku-

tu ūstu cilvēku, kurš strādā šajā nozarē un kurš palīdzētu nodrošināt cilvēkiem vajadzīgā daudzumā pārtikas produktus, kas šodien nepieciešami katrai no mums. Šim deputātam jābūt valstiskam cilvēkam, kā arī pārīz Latgale, tās valoda un kultūras tradīcijas.

Agrofirmas «Krasnii Oktjabrj» kolektīvs savu viedokli izteicās nešenot noteikusā pilnvarotu konferenci: deputātam jābūt valstiskam cilvēkam, kam būtu sveša stagnācijas laiku birokrātu kastas ietekme. Un vēl. Ja reiz rajonā tāk daudz runā par nepieciešamību nodrošināt lauksaimniecībai prioritāti, tad būtu vēlams arī praktiski parto balsot, izvirzot par PSRS ūstas deputātu kandidātu fādu cilvēku, kurš strādā šajā nozarē un kurš palīdzētu nodrošināt cilvēkiem vajadzīgā daudzumā pārtikas produktus, kas šodien nepieciešami katrai no mums. Šim deputātam jābūt valstiskam cilvēkam, kā arī pārīz Latgale, tās valoda un kultūras tradīcijas.

Viss minētās ūstas pieimit VLADIMIRAM RIMĀŠEVSKIM — Latvijas PSR Ministru Padomes priekšsēdētājam pirmajam vietniekam, republikas Valsts agrorūpniecības komitejas priekšsēdētājam. Tādēļ agrofirmas «Krasnii Oktjabrj» darba kolektīvs izvirzīja viņu par PSRS ūstas deputātu kandidātu 312. vēlēšanu apgabala.

Publīcējam intervju ar Vladimīru Rimaševski no Preiļu rajona laikraksta «Lenīna Karogs».

Ceturtkārt, šodien jānem vērā, ka republikas lauksaimniecība jāattīsta, izmantojot tikai pašmāju darbaspēku resursus. ledzīvotāju migrācija ir visi negatīvi parādība, tādēļ mums visi jāveic iedarbīgi pasākumi, lai to likvidētu. Manuprāt, republikas kolhozī būtu mērķtiecīgi noteikt darbaspēku normātu uz katrai 100 hektāriem lauksaimnieciski izmantojamās zemes. Ja saimniecība šo normātu pārsniegusi, lai maksā. Saprāta robežas tomēr jaievēro visās lietās. Diezīn vai mums ir izdevīgi iekasēt zināmu summu par sezonas strādnieku izmantošanu laukkopības vai celtniecības darbos. Bet tāpēc nav lietderīgi likt šķēršļus iedzīvotāju migrācijai no republikas pilsētām uz laukiem.

Piekārtā, lauksaimniecības prioritāte republikā daudzējādā zināmā būs atkarīga no celtniecības industrijas attīstības programmas izpildes. Pašlaik Valsts agrorūpniecības komiteja ir uzņēmusies vadību pār pieciem uzņēmumiem, kuri rāzo būvmateriālus. Mēs plānojam visdrīzākajā laikā uzstādīt tajos importa līnijas kieģeļu rāzošanai. Katrā no šīm līnijām ir gadus papildus 10 — 15 miljonus kieģeļu, kurus saņems lauku iedzīvotāji. Tagad Agrofirmas komitejas darbinieki jau kontaktējas ar VFR firmām un risina sarunas par iekārtu iepirkšanu.

Bez tam Latvijas kolhozu padome noslēgusi ar PSRS Rūpniecības celtniecības ministriju līgumu par krāsns un cementa ceha rekonstrukciju Brocēnu kombinātā. Uzstādot lītālājā rāzotās līnijas, mēs plānojam ar laiku rekonstruēt šī era un apdares plāksniņu izgatavošanas cehus. Šos darbus paredzējās uzsākt jau šogad. Pēc rekonstrukcijas republikas saimniecības papildus saņems no Brocēnu kombinātā 40 tūkstošus tonnu cementa. Ziņot, kādi ir mums iedalītie fondi, varam aplēst, ka šo 40 tūkstošu tonnu cementa būs pieteikami, lai realizētu gan celtniecības programmu, gan izzaļotu papildus šīera plāksnes.

Pie visa teiktā vēl piebildīšu, ka Latvijas PSR Ministru Padome gatavo lēmumu par rūpniecības uzņēmumu līdzekļu iesaistīšanu siltumtūci, kā arī dārēju un subproduktu pārstrādes cehu celtniecībā. Kā tas notiks praktiski? Teiksim, rūpniecības uzņēmums noslēdz ar saimniecību līgumu par cuku kūts celtniecību. Bet pēc celtniecības darbu pabeigšanas kolhozs kādus 7 — 8 gadus regulāri apgādā uzņēmuma strādniekus ar gaļu. Čītem vārdā, nodibināt abpusēji izdevīgus savstarpējos sakarus.

Visu iepriekšējātā vārā piebūvētām, kas veicami, lai nodrošinātu lauksaimniecības prioritāti pārīzējās piecgades nu jau izstrādāto programmu apstākļos. Tas ir, ja tā var teikt, virzības pirmais posms.

Ar 13. piecgadi sākums otrs posms, kas būs zināgs ar to, ka prioritātē būs noteiktās jau pārīz republikas celtniecības programmā. Tādēļ vajadzēs atteikties no vairāku rūpniecības uzņēmumiem celtniecības, novirzot Valsts celtniecības komitejas jaudas uz laukiem. Daudz kas šeit būs atkarīgs arī no lēmuma par lauku attīstību līdz 2000. gadam, kuru patlaban izstrādā Savienības mērogā.

Preiļu rajona iedzīvotājus pašlaik uztrauc pārtikas produktu deficitis veikali plauktos. Kāds ir jūsu viedoklis par iespējām realizēt Latvijā Pārtikas programmu?

V. RIMAŠEVSKIS. Viena no iespējām, kā šo problēmu atrisināt, protams, ir galveno lauksaimniecības produkcijas veidu rāzošanas paplašināšana. Ar kādiem tempiem to panākt? Minēšu visvienkāršāko rēķināšanas pīmēru. Daži pēdējo gadu laikā republikas celtniecības komitejas priekšsēdētājs Rimaševskis ir tieši tas jauna tipa valstiskais cilvēks, kurš godam pārstāvēs rajona un republikas intereses valstīs varas augstākajos orgānos.

lielināt gaļas piegādi Savienības fondam. Tādējādi tikai agrākā gaļas produktu patēriņa līmena saglabāšanai

vieni mums gadā papildus jārāžo aptuveni 5 200 tonnas gaļas. Ja plānojam paaugstināt šo patēriņa līmeni kaut vair par vienu gaļas kilogramu, reķinot uz vienu republikas iedzīvotāju? Zinot republikas iedzīvotāju skaitu, nav grūti apreķināt, kādiem jābūt gaļas rāzošanas tempiem...

Latvijas Valsts agrorūpniecības komiteja ieteic šādu izēju no radušās situācijas: Savienības piegāžu līmeni tuvākajos gados neizmainīt, bet visu gaļas produktu rāzošanas pieaugumu izmanto iedzīvotāju apgādes uzlabošanai. Šo viedokli esam darījuši zināmu Savienības orgāniem un tagad gaidām atbildi.

Kāds ir republikas kolhozu un sovhozu finansiālais stāvoklis pēc to pārejas uz pilnu saimniecisko apreķinu un pašfinansēšanos?

V. RIMAŠEVSKIS. Pašfinansēšanās apstākļos esam strādājuši visu 1988. gadu. Finansiāli šis gads bijis mums labvēlīgs. Bruto ienākums, kuru guvuši kolhozi un sovhozi, palieinājies no 1 miljarda 123 miljoniem rubļu (1987. gadā) līdz 1 miljardam 292 miljoniem rubļu (1988. gadā). Reķinot uz 100 hektāriem lauksaimniecībā izmantojamās zemes, 1987. gadā tas bija 48,3 tūkstoši rubļi, bet pagājušajā gadā — 50,6 tūkstoši. Atiecīgi arī pējuši augsti no 468,2 miljoniem rubļu līdz 603 miljoniem. Par trim miljoniem rubļu palieinājusies ienēmumi, kas gūti, realizējot produkciju, par 5 procentiem paaugstinājusies rentabilitāte.

Aizvadītajā gadā republikas Valsts agrorūpniecības komitejas uzņēmumi virs plāna saražojuši tautas patēriņa preces par 143,3 miljoniem rubļu (7,5%).

Vladimirs Rimaševskis, protams, vārā minēt tikai aptuvenus skaitļus.

Precīzie b

DARBA REZULTĀTI LOPKOPĪBĀ

Daudz kas atkarīgs no mums pašiem

Ziemošana agrofirmas «Krasnij Oktjabrj» fermās rīt pilnā spārā. Un tomēr šoreiz runāsim ne tik daudz par mūsu perspektīvām, cik par pagājušā gada mācībām. Jo tikai tā — apjausot padarīto — varam gūt pieredzi nākotnei. Ekonomiskais dienests jau izanalizējis pērnā gada rezultātus, tāpēc varam runāt pavisam konkrēti. Šoreiz pieskarsimies galas pārdošanai valstij.

SĀĶŠU ar konkrētiem skaitiem. 1988. gadā saimniecība saražojuusi 1719 tonnas gaļas, valstī pārdota 2041 tonna, ieskaņot no iedzīvotajiem iepirkto galu. Protams, plāna uzdevumu izpildē bija savas grūtības. Un es te pat nedomāju zināmu deficitu apgādē ar spēkbarību. Vajag tikai pasacīt, ka valsts plāna izpilde gaļas pārdošanā būtu pat pārsniegta, ja plāna tiktū iekšskaitā tā gaļa, kas tika izlietoti desu izstrādājumu ceha un sabiedriskās ēdināšanas vajadzībām. Šim nolukam pagājušajā gadā tika izlietotas ne vairāk un ne mazāk kā 135 tonnas. Un citas, iešķējas nodrošināt ar gaļas produktiem agrofirmas struktūrapakšvienību ēdinātā. Manuprāt, nebija visai taisnīgi neieskaitīt to visu valsts plānā. Jo agrofirmas uzdevumos tācu ietilpst ne tikai lauksaimniecības produkcijas rāzošana, bet arī tās realizēšana firmas veikalā tīklā.

Kas attiecas uz aizvadītā gada darbu atsevišķās fermās, šeit atklājas visai raiba aina. Ir, piemēram, kolektīvi, kuri strādājuši visai atzītāmi. Nemsim kaut vai to pašu jaunlopu nobarošanas fermu Reinekos, kurās lopkopēji aizvadītājā gadā saražojuusi 34776 kilogramus gaļas. Minēšu te vēl vienu skaitli. Kolhozā vidēji liellopu dzīvvara, pieaugums diennakts bija 802 grami, bet Reinekos šis rādītājs bija 911 gramu. Sevišķi sekਮgi darbs šķēršās jaunlopu nobarošanas operatori A. Vasilevskai, kura panāca 924 gramu lielu dzīvvara pieaugumu.

Reineku fermas kolektīvam pirmām kārtām raksturīga Joti godprātīga attieksme pret darbu. Mēslī dzīvniekiem zem kājām vienmēr ir laikus izmēžti, pakaisīti svāgi salmi. Tīrie, labi barotie bullīši stāv kā bildes. Varētu likties, ka izskats, tā fekti, piesvarus nebūt neietekmē... Taču ar to pašu lopbarību Reineku fermas lopkopēji guvuši patiesām labus rezultātus. Un viņu darba rādītājā būtu varējusi būt vēl labāki. Bet celtnieki nepaguva pabeigt grīdu remontu fermā līdz ziemošanas sākumam. Tā kā viņiem tas neizdevās, darbi pat tagad, kad tika gatavoti šīs raksti, vēl joprojām turpinājās. Ja tie būtu beigtīgi savlācīgi, fermā varētu ievietot vairāk lopu, palielināt ganāmpulku apriti...

Vidēji līmeni 1988. gadā sasniegusi Duntišķu, Ondžuļu, Riebiņu fermu kolektīvi. Ko tur lai saka, jaunlopu nobarošanas operatori gan centrās strādāt pēc labākās sirdsapziņas, tācu augstus rezultātus sasniegat viņiem neizdevās.

Diemžēl ir mums arī negatīvi pie-mēri. Nemsim kaut vai Kalnacku fermu. Lopbarība te bija tāda pati kā Reinekos, bet rezultāti krieti vien zemāki. Cēloņi klūst skaidri katram, kas kaut reizi pabījis šajā fermā. Traktorists nereti aizmirst laikus izstūmē mēslus no kūts, gadās, ka lopkopēji neievēro darba režīmu... Pirmajā acu uzmetienā tas viss nemaz nešķērt tik nopietni nemama vaina. Tomēr bullī fermā nejūtas labi un vāji pieņemas svarā.

Aizupiešu cūkkopības kompleksa darbā aizvadītājā gadā jāpievērsās tāpi. Jo tā rezultātus ieteikmēja Joti daudzi faktori. Pirmkārt, nemot vērā noteiku spēkbarības deficitu, kolhoza valde bija nolēmusi nedaudz samazināt lopu skaitu uz višķādzīgākās nozares — tas ir, cūkkopības — rēķina. Visā kopumā tā ir Joti pareiza faktika — cūku skaitu var Joti tās laikā ātri vien palielināt. Tomēr, intensīvi nododot galu valstij, nācās iziet uz zināmu vidējā cūkas nodosīšanas svara samazināšanu. Tā 1987. gadā šis rādītājs bija 119 kilogrami, bet pagājušajā — tikai 108 kilogrami. Pilnīgi dabiski, ka šis faktors, kā arī daļēja diennakts videjo plesvaru pazemināšanas negatīvi ieteikmēja cūkkopības rāzošanas lī-

meni. 1987. gadā kopumā (ieskaņot jaunpiedzīmu sīvēnu) tika iegūts 1335 tonnas liels plesvars, bet pagājušajā gadā — tikai 986 tonnas. Tomēr bez objektīvajiem cūkkopības rāzošanas līmena pazemināšanas faktoriem ir arī subjektīvie — pašu darba darītāju attieksme pret savu pienākumu. Saimniecības galvenā zootehnīke I. Norkārkle to raksturoja šādi:

— Tādā tāpi brēcošus darba kārtības pārkāpumus kompleksā it kā nevarēja novērot. Un tomēr, krājās sīkums pie sīkuma, kas Joti būtiski ieteikmēja darba rezultātus. Piemēram, tad, kad kompleksā tika saņemta spēkbarība un tā vajadzēja pakāpeniski palēnām ēdināt cūkām atbilstošā proporcijā ar citiem barības veidiem, spēkbarību reizēm aši vien izēdināja barokliem dažās dienās. Protams, tā jau ir vienākā, bet rezultāti galu galā ir bēdīgi, un neviens tās saimnieks tā visi nerūkojas.

Par to, kā cūkkopības kompleksā izturējās pret savu darbu, rāda arī plāna uzdevumu izpilde sīvēnu ieguvē. Kaut arī kolektīvam bija sagādātas iespējas, gūt labākus darba rezultātus (piemēram, bija nodotī divi jauni korpusi), sīvēnu nobeigāšanas gadījumā skaitis pieauga un saņiedza 113 procentus salīdzinājumā ar plānofo. Nedaudz mazāk, nekā plānojām, iegūts sīvēnu arī no 100 vāsiņiecīm. 1987. gadā bija iegūts 3441 sīvēns, bet 1988. gadā — 3170 sīvēns.

Tiesa, arī šajā kolektīvā ir ne mazums pozitīvu darba piemēru, kad cilvēki strādā no visas sīrds, ar lielu atbildību. Tā, savā 0,2 mēnešu veco sīvēnu grupā labus rezultātus sīvēnu iegūšanā un saglabāšanā guvuši L. Kolbasko un L. Soboleva. 2,4 mēnešu veco sīvēnu grupā kā labākās jāpiemīn L. Kaverina un F. Orlova.

Patīkami ir arī tas, ka, kaut arī cūkkopības rāzošanas līmenis pazeminājies, tomēr tās realizēšanā iegūtā kopsumma būtiski nepazeminājās. Labvēlgājā 1987. gadā par realizēto cūkāgu iegūti 25254 tūkstoši rubļu, bet aizvadītājā gadā — 2445 tūkstoši. Kritums nav liels tāpēc, ka 1987. gadā tīkai 5 procenti no visām nodotajām cūkām atbilda pirmajai kategorijai (bekons), bet 1988. gadā — jau 14 procenti no visām valstij nodotajām cūkām.

Un vēl viens moments kompleksa darbā pēlnījis vislielāko uzmanību: aizvadītājā gadā kompleksa kolektīvs strādāja pēc saimniecībās aprēķina principa. Pirmā priedere var kalpot par labu skolu. Pirmkārt, kaut arī bija rūpīgi izstrādāts līgums, tomēr tājā netika paredzēta pušu atbildība.

Lepirkšējā priedere lika domāt, ka administrācijai vienmēr ir ieterešēta darīt visu iespējamo, lai rāzošanu nodotīšanāt ar lopbarību, savukārt lopkopēju interesēs ir vienmēr strādāt pēc labākās sirdsapziņas. Tomēr bieži iegūšanās līdz sekmīgākām skaitam.

Turklāt ne visai noderīgs izrādījās tāds darba samaksas princips, kad par normatīvu tiek nemēs viens saražotās produkcijas centrs. Saskaņā ar šiem kritērijiem aizvadītājā gadā darba algas fondam vajadzēja būt apmēram 120 tūkstošu rubļu robežās. Uzreiz pateikšu, ka samaksāt nācās nedaudz vairāk. Acīmredzot turpmāk lietderīgāk darba samaksas normatīvus aprēķināt pēc bruņu ietekmēm.

Lopu ziemošana vienmēr lopkopējiem sagādājusi ne mazums rūpju. Pat pirmsākumiem. Pat tajās saimniecībās, kur tāi gatavojas ar lielu atbildības izjūtu. Jau kopš rudens bija zināms, ka sakārā ar zemo graudaugu rāzu nav ko cerēt uz lielu spēkbarības bagātību. 1988. gada 7. decembra valdes sēdē tika noteikts iepirkīt lopbarības graudus aiz rājona robežām. Tas uzsleik lielu atbildību visam lopkopēju darbam. Tām kompleksu un fermu kolektīviem, kas ziemas periodā gatavojas saražot vairāk galas un piena, pastāvīgi jādomā par lopbarības racionālu un taupīgu izlietšanu. Šeit viss ir atkarīgs no mums pašiem.

«JAUNAIS CĒLŠ»

EKONOMISKĀS MĀCĪBĀS

SAIMNIECISKAIS APRĒĶINS: NÓ KURA GALA SĀKT?

Agrofirmas «Krasnij Oktjabrj» struktūrapakšvienību kollektīvā tāv uz saimniecībā aprēķina attiecību ieviešanas sliekšņa. Tas nepieciešams tāpēc, lai pārvērstu cilvēkus par patiesiem tās zemes saimniekiem, uz kurās dzīvojuši un strādājuši viņu tēvi un vectēvi. Padarīt strādniekus par patiesiem to darbgaldū un mašīnu tāpašniekiem, ar kuriem viņi strādā. Tomēr prakse rāda, ka sagatavošanās darbam saimniecībā aprēķina apstākļos ne vienmēr norit gludi. Strādnieki reizēm varbūt arī gribētu uzņemties iniciatīvu šajā lietā, tāču diemžēl ir pamaz zināšanu par saimniecībā aprēķinu... Speciālisti gan zinātu, tāču neizjūt sevišķu interesē par jauno pasākumu. To pilnīgi var saprast. Kurš gan spēj paredzēt, ko viņu dzīvē ienesīs jaunās attiecības? Un tā saimniecībās aprēķins minājas uz vietās. Interesanti uz līdzīgu situāciju reaģēja Smolenskas apgabala «Agrokīmijas» apvienībā. Šeit jaunās attiecības sāka ar to, ka pirmām kārtām pēc saimniecībā aprēķina rezultātiem sāka maksāt darba algas vadītājiem un speciālistiem. Tā teikt, lai stimuletu viņus aktīvāk iesaistīties radikālajā ekonomiskajā reformā.

ŠI SISTĒMA, kas gandrīz vairāk nekā gadu tika izmēģināta sešos Smolenskas apgabala rajonos un dažos citos Krievijas Federācijas apgabalo, apvieno sevi brigādes darbuzņemumu ar darba samaksas normatīvo metodi un jau labi pazīstamo principu — padarīt vairāk un labāk ar mazāku darbinieku skaitu. Citiem vārdām sakot, kolektīvā darba algas aprēķināšana starp inženieritehniskajiem darbiniekiem parēzētā kā kolektīvu, tā arī darbinieku personisku materiālo ieterešētību, lai sasniegtu augstu galarezultātu. No šādas materiālās ieterešētības ieviešanas darba ražīgums uz vienu strādājošo pieaudzētās apmēram par divdesmit procentiem, darbu pašizmaksātās pazeminājusies par piecpadsmit un pārvaldes apārāts samazinājies par divdesmit procentiem. Jaunā pieejā lietā balstās uz šādu attieksmi.

Viss apvienībās inženieritehnisko darbinieku un kalpotāju kolektīvs sadalās vairākās grupās atkarībā no struktūrapakšvienību skaita. Piemē-

SPECIALISTA KOMENTĀRS

BEIDZIES 1988. rāzošanas gads. Šajā — 1989. gadā tiek izmaiņīta saražotā piena uzskaites sistēma. Agrāk par pamārītādāju tika nemēs izslaukums uz vidējo govju skaitu gadā, bet tagad mūsu republika, tāpat kā visi pārējie mūsu valsts reģioni, piena izslaukumu rēķina uz to govju skaitu, kāds bijis gada sākumā. Tādā pašā veidā tiks uzskaitīti izslaukumi arī itin visās saimniecībās, fermās, katras slaucējas govju grupā.

Ko nozīmē tāda uzskaitē? Kas būtiski izmaiņīties, ieviešot jauno uzskaites sistēmu? Tas nozīmē, lūk, ko. Pieņemsim, ka 1989. gada 1. janvārī fermā bija 100 slaučamās govīs. Neatkarīgi no tā, vai gada laikā daļa govju tiks izbrākēta, vai arī ganāmpulks papildināsies

Ko katrā konkrētā slaucēja var darīt, lai šādu slimību viņas grupā būtu mazāk?

Pirmām kārtām jāatceras atnešanās higiēna. Cienījām sievietes! Gandrīz vai katrai no jums ir bēri. Domāju, ka neviena no jums nespēj iedomāties dzemību nama akūšieru ar netīrām rokām. Bet kas notiek mūsu fermās? Jūs esat universālas — vienlaikus slaučat, dzirdītāji teliņus, tīrāt mēslus un pieņemt dzemības. Tas nav slīkti, tāču mēģināsim nodalīt mēslu tīrīšanu no teliņu saņemšanas fādejādi, ka pirms šīs atbildīgās procedūras vismaz nomazgāsim rokas. Strīki, ar kuriem lielākajā vairākumā fermu velk teliņus, ir taisni briesmīgi sanitārā stāvoklī. Tāda virve nereti vispirms ir sākumā pabījusi mēslos, bet pēc tam govs organismā. Un pēc tādas palīdzības atnešanās laikā mēs brīnāmies, kāpēc ginekoloģi tik ilgi pēc tam ārstē govs. Es neklūdīšos, apgalvodama, ka 90—95 procentiem govju pēc atnešanās nepieciešama ginekoloģiska ārstēšana.

Nedrīkstētu pēc atnešanās govis pirmoreiz sēklot ātrāk kā pēc 40 dienām. Ja apsēklošana bijusi auglīga, tādai govi laktācija samazinās no 305 līdz 220—240 dienām. Rezultātā zaudējam ievērojamu piena daudzumu. Vairākumā gadījumu pēc agrīnās apsēklošanas grūsnība neiestājas, bet notiek gluži pretēja parādība. Tādām govinā ievērojamai pagarinās laiks no atnešanās līdz sekmīgai apsēklošanai, jo tās nākas apsēklot vairākās reizes. Tas notiek tāpēc, ka, agrī apsēklojot, kad vēl nav beidzies iekaisuma process, dzemībē tiek ievadīta sperma — olbalītumviela. Tā izraisa iekaisuma procesa pastiprināšanos, bet no tā ceļas arī ālavības palielināšanās. Tādējādi vislabākie nodomi novē pie tieši pretējiem rezultātiem.

Kas attiecas uz tesmēpa slimībām, tad arī te pirmām kārtām vajag atcerēties higiēnu. Diemžēl mūsu veterinarīsti par mastītēm uzzina tad, kad tesmenis sapāpīs un piena vietā nāl putra. Bet tā tāču ir jau slimības pēdējā stadija. Un problēmas risinājums ir tikai viens — ievērot goviņu slaučanās tehnoloģiju. Pirms slaučšanas govs tesmenim jābūt nomazgātam un pirmsmā piena slaučīnas jāieslauc krūzē, kurai pārvilkta tumša drāna. Tādā laikā konstatēt pirmās saslimšanas pazīmes un līdz ar to laikus un sekmīgāk tās ārstēt.

Vēl par mastītēm. Pašlaik ir ziema. Mēs visi labi zinām, cik bīstams govinā ir caurvējs, tāpēc tām, kas tikko atnesūs. Tāpēc vajag vēlreiz pārbaudīt, vai logi fermās ir labi nodrošināti pret aukstumu, vai kaut kur nav šķirbu. Jo Joti bieži mēs zaudējam govis tikai savas paviršas attieksmes dēļ.

Es runāju par kopējo izbrākēto govi skaitu saimniecībā. Bet atsevišķās fermās šie procenti ir Joti dažādi. Tā, Aizupiešos izbrākēti 34 procenti govis, Baibās — 20, Duntišķos — 20, «Progresā» — 24, Zabegos — 57, Zasekos — 43 procenti govi.

Vissākā aina tātad ir Zabegos un Aizupiešos (Zasekos govi brākēšanas galvenais iemesls ir leikoze). Bet ganāmpulks papildināšanā ar telēm ir sāda: Aizupiešos — 26 procenti, Baibās — 17, Duntišķos — 12, «Progresā» — 24, Zabegos — 21, Zasekos — 29 procenti. Ir acīmredzami, ka vislabākais stāvoklis govi saīgābānā ir Baibu fermā.

Uzskatām, ka, sākot ar šo gadu, ir lietderīgi sociālistiskās sacensībās nolikumā ieviest punktu par slaučāmo govi skāfā saglabāšanu fermās. Turklat katrai mehnākās slaučšanas meistarei vajadz

ram, ja apvienībā ir mehāniskā nodalā, autoparks un apgādes bāze, tad inženierītehniskie darbinieki un kalpotāji veido četras grupas. Pirmais ietilpst vadītāji un speciālisti, kas atbild par visu struktūrapakšvienību darba organizāciju, tas ir, par visas apvienības darbības rezultātiem kopumā, bet katra no trim atlikušajām — par savas apakšvienības darbu.

Pēc ražošanas apvienības divu triju iepriekšējo gadu darbības rezultātiem inženierītehniskajiem darbiniekiem un kalpotājiem tiek noteikti darba algas normatīvi, rēķinot uz 1000 rubļiem realizētās preču produkcijas apjomu. Inženierītehnisko darbinieku un kalpotāju darba algas bāzes fonds tiek aprēķināts pēc amatā likmēm (neieskaitot atsevišķās individuālās piemaksas), kurus noteiktas normatīvu (izcenojumu) aprēķināšanas brīdī un kurus iekļauj arī šātu sarakstā neaizvietoto amatā darba algas likmes.

Katrā struktūrapakšvienībā tiek izstrādāti precū produkcijas realizācijas apjomu vidējie mēneša normatīvi katram gada ceturksnim atsevišķi. Šajā nolūkā iepriekš tiek aprēķināta izstrāde uz vienu strādājošo, par pamatu nemot iepriekšējo divu triju gadu darba rezultātus. Kad precū produkcijas apjomu normatīvi aprēķināti katrai struktūrapakšvienībai un visai apvienībai kopumā, tad tiek noteikti darba algas izcenojums vadošajiem darbiniekiem, speciālistiem un kalpotājiem, rēķinot uz precū produkcijas realizācijas 1000 rubļiem.

Taču arī tas vēl nav viiss. Tālāk neviešams aprēķināt darba alga, kas pieņemtas par katru apvienības pamatdarbības veidu. Piemēram, Rudenskas rajona ražošanas apvienības «Agroktīmija» darbinieki skaitīšķā atiecība pamata struktūrapakšvienībā ir šāda: 81 procents no viņiem strādā mehāniskajā nodalā un autoparkā, bet pārējie 19 procenti — apgādes bāzē. Atbilstoši arī administratīvā pārvaldes aparāta darba alga par 81 procentu atkarīga no realizācijas apjoma mehāniskajā nodalā un autoparkā, bet par 19 procentiem — no apgādes bāzes preču apgrozījuma. Tādā tiek noteikti divi darba algas normatīvi, jo pārvaldes darbinieki vienlīdz atbild gan par ražošanu, gan par apgādi.

Darbu paizmaksas normatīvi uz katru preču produkcijas rubli katrai struktūrapakšvienībai tiek aprēķināti pēc grāmatvedības uzskaites datiem. Iek mēnesi atbilstoši faktiski veikto agroktīmisko darbu apjomam un paredzētajiem norēķinu normatīviem tiek noteikta darba algas summa katras apakšvienības inženierītehniskajiem darbiniekiem un kalpotājiem.

Pirms maksājumu pārskata sastādīšanas notiek summu rūpīga pārbaude un koriģēšana, nemot vērā kvalitātes rādītājus. Tā var tikt samazināta, teiksim, par 10 procentiem, ja nav izpildīta plānoto darbu nomenklatura; par diviem procentiem — par katru darba faktiskās paizmaksas pārsniegšanas procentu; un par vienu procentu — par katru faktiskās izstrādes procenta samazinājumu, rēķinot uz vienu strādājošo, salīdzinājumā ar

normatīvajiem rādītājiem. Ja struktūrapakšvienības izpildījušas pakalpojumus ar atzīmi «apmierinoši», tad šīs apakšvienības inženieru un kalpotāju darba samaksas samazinās par 15 procentiem, tādā pašā proporcijā tā pazeminās arī apakšvienības pārvaldes darbiniekiem, turklāt pārad, kad viduvēji strādājusi tikai kaut vai viena vienīga fās apakšnodaja.

Pirms tiek aprēķināts gada darba koprezultāts, inženierītehniskajiem darbiniekiem un kalpotājiem tiek izmaksāts avanss 90 procentu apmērā no aprēķinātās algas. Atlikušā daļa tiek rezervēta un izmaksāta gada beigās, ja agroktīmisko darbu apjoms tiek pārsniegts salīdzinājumā ar vidējo darbu apjomu iepriekšējo trīs gadu laikā.

Apvienības vadošie darbinieki, spe-

cīlisti un kalpotāji katru ceturksni saņem prēmijas 15 procentu apjomā no aprēķinātās ceturksna izpelēnas plus divi procenti par katru normatīvās paizmaksas pazemināšanas procentu pārskata periodā, ja struktūrapakšvienības un visas apvienības rentabilitāte ir augstāka par 15 procentiem. Ja rentabilitāte ir tikai 10 procenti, tad prēmija tiek aprēķināta 10 procentu apjomā no izpelēnas plus divi procenti; ja mazāka par 10 procentiem, tad tiek nemoti vērā tiek šie divi procenti. Tām apvienībām un viņu struktūrvienībām, kuras strādā nerentabli, ceturksna prēmija tiek izmaksāta viena procenta apmērā no aprēķinātās ceturksna izpelēnas par katru normatīvās paizmaksas pazemināšanas procentu. Maksimālie stimulēšanas apmēri nevienu gadījumā nedrīkst pārsniegt 75 procentus no vidējas mēneša izpelēnas.

LAUKSAIMNIECĪBAS TEHNIKAS JAUNUMI

Jauns kartupelu kombains

Divarpus reizes ātrāk nekā visas agrāk ražotās mašīnas kartupeļus no lauka novāc kombaīns KPK-3 — Rīzaļas mašīnbūvētāju jaunums. Vēl pavism nesen mēs nevarējām pat sapnot par sekmīgu sacensību ar Rietumu firmām, kas ražo līdzīgu tehniku. Šodien stāvoklis ir mainījies. Turklat tādā mērā, ka no jaunās kartupeļu novācām tehnikas izmēģinājumiem, kuros «sacensību» mūsu KPK-3 un rietumvācu firmas «Grimme» jaunākais modeļis DR-1500, viesi no VFR aizbrauca nedaudz sarūgtināti. Rīzaļas lauksaimecības mašīnu rūpīcas kombaīns vīnējo bija pārspējis visos parametros.

Kādas ir šī kombaīna konstruktīvās ietaisības? Tas ir trīsrindu kombaīns ar principiāli jauniem darba orgāniem. Tās ir diskveida rākšanas ierices un sneka separatori, kas nodrošina augstu darba rādītājumu, krietni kapina novākšanas kvalitāti, samazina bumbuļu bojājumus. Kombaīnam nav šķirošanas galda, un tas nozīmē, ka atbrīvojas trīs četri strādnieki — pārlasītāji. Mašīnas svars ir 5,7 tonnas. Bet firmas «Grimme» jaunākais divrindu kartupeļu kombaīna modeļis sver par divām tonnām vairāk.

Jaunie tehniskie risinājumi, kas radās, izstrādājot KPK-3, aīklājuši Rīzaļas kombaīnu būvētāju priekšā perspektīvu radīt veselu gammu jaunu kombaīnu. 1988. gada rudeni izmēģināti triju modifikāciju divrindu kombaīni. Par bāzes modeļi izmantots kombaīns ar divrindu rākamo moduli, tācū ar 1550 mm plātības lauka platību. Šīs kombaīns domāts smagām augsnēm. Sekmīgi tiek galā ar akmenainām augsnēm mašīna, kas izstrādāta kopā ar VDR firmas specialistiem. Tagad dienas kārtība ir radīt vienīnās kartupeļu novākšanas kombaīnu, kurš varētu klūt labs palīgs nomniekiem.

Pēc preses materiāliem

Uzmanības centrā — sieviete

Jebkurā pilsētā, rajonā, uzņēmumu cehos, kolhozos un sovhozoz Goda plāksnēs, Varoņu alejās mēs redzam savu laikabiedreņu portretus; kuras dod godpilnu ieguldījumu valsts sociāli ekonomiskajā attīstībā.

Viena no formām, kā izpaužas sieviešu sabiedriskā aktivitāte, ir ražena darbošanās sieviešu padomēs. Mūsu zemē darba kolektīvos un dzīvesvietās jau nodibināti un darbojas vairāk nekā 237 tūkstoši sieviešu padomju, kas apvieno apmēram divarpus miljonus aktīvistu. Un sieviešu padomju pienākumu lokā ietilpst gan drīz visas mūsu dzīves sfēras.

Daudzas mūsu saimniecības darba darītājas ir pelnījušas cieņu un godu par to darbu, ko tās ieguldījušas gan ražošanā, gan bērnu audzināšanā, gan aktīvā sabiedriskajā darbībā. Un te visvairāk vajadzīgs sieviešu padomes darbs, kura pazīst cilvēku noskoņojumu un intereses. To, ko līdz šim esam veikušas, īstendībā var uzskaitīt tiek par spēku iemēģināšanu. Jo sieviešu padomes darbā ir nepieciešamība pastāvīgi iedzīlētīties visā, kas notiek apkārt, atbalstītīties visā pozitīvo un ievērības cieņīgo. Mūsu sieviešu padome sastāv

no septiņām locekļiem un astoņām aktīvistēm, starp kurām sadalīti pieņēmumi.

Pagājušajā gadā visā mūsu zemē sākās žēlsirdības kustība, kas savā uzmanības lokā pirmā kārtā iekļāv rūpes par īnternātsku audzēkņiem — tiem bēriem, kas atstāti valsts gādībā. Arī mūsu kolektīvs uzņēmis šefību pār Aglonas īnternātskolas 3. klasi. Šajā klasei mācīs desmit bērni. Nav iespējams aizmirst pirmo tikšanos ar viņiem. Cik daudz priekā un vienlaikus piesāržības bija viņu acīs! Mūsu sieviešu padomes aktīvistes A. Vaivode, J. Ivanova, J. Meldere regulāri apmeklē savus aizbilstamos. Viņas palīdz organizēt tiem atpūtas brīžus. Ir jau bijuši dažādi pasākumi — kopā apmeklēts cirks, leļļu teātris. Bērni bija atbrakuši arī uz kolhozu, kur viņi tikās ar mūsu bērnudārza vecāko grupu, apmeklēja zirgu fermu, bibliotēku, kultūras namu, apskatīja ciematu. Cietes rūpīcā viņiem parādīja, kā rāzo «Gotīnas». Aglonas bērniem jau izveidojušies pirmie draudzības kontakti ar Riebiņu vidusskolu. Tagad ar viņiem tiekst gatavojas ciema etnogrāfiskais ansamblis.

Vēl viens mūsu darba virziens — daudzērnu un nelabvēlīgās ģimenes (atbildīgā — J. Ivanova). Šajā mūsu rūpju laukā vēl ir ļoti daudz darba. Un pirmā kārtām jāpādomā par ietekmēgām un smalkjūtgām darba formām. Ceram šogad pīverst šīm darba virzienam vēl lielāku uzmanību.

Bēt kultūrmasu darbā varam jau atzīmēt arī zināmus panākumus. Šī darba sektora vadīšanā uzticēta N. Ruņakai. Pēc sieviešu padomes iniciatīvas tika noorganizēta agrofirmas speciālistu vakars, kurā tikās kolhoza un pārstrādājoša uzņēmuma pārstrāvji. Sieviešu padome piedāvā dažādos kultūras pasākumos, dodot savu ieguldījumu tajos. Tā, piemēram, līdzdarbojāties arī Riebiņu ciema izpildkomitejās organizētājā konkursā par skaistāko sētu. Kuram gan vēl vairāk rūp skaistums savā apkārtnē, ja ne sieviete!

Loti gribētos sagaidīt vairāk aktīvītās no daudzdzīvokļu namu vīriešiem kārtīgu, akurātu bērnu rotālu laukumu iekārtošanā. Un, turpinot šo sarunu par bērnu ērībām ciematā, aicinu visus padomāt, kur vasaras

karstajās dienās Riebiņu ciematā varētu iekārtot peldētavu.

Mēs būsim pateicīgi par jebkuru priekšlikumu, kas kalpotu mūsu ģimenēm, visu iedzīvotāju un it īpaši mūsu sieviešu labīlājībai. Bet vēl lielāks būs mūsu paldies tiem, kas turklāt palīdzēs šos priekšlikumus ārī īsteno.

Mēs lepojamies, ka saimniecības sieviešu vidū ir tik daudz lielisku darba darītāju. Nosaukšu tiek dažas no viņām. Laukkopībā tās ir F. Cvetkova, E. Tumašova, J. Ivanova, M. Lavrenova, M. Terentjeva, M. Krotova, A. Maslobojeva, B. Urča, P. Šalajeva, P. Paunīja, J. Fomina, Z. Smukša un citas. Lopkopībā pieminas slaucējas A. Loginova, A. Stepankova, Z. Tumašova, V. Kozlova, L. Rūčica, daudzas citas; teķopēs T. Melušāne, M. Tuča, J. Loginova, N. Zabalujeva, L. Mihailova, A. Vasilevska.. Labo darba darītāju vārdus varētu nosaukt vēl ļoti daudz visās darba nozarēs.

Novēlam mūsu saimniecības sieviešiem arī turpmāk tikpat daudz spara un jaunus panākumus darbā, saskauči gāmēni, vieglāku mājas soli! Cik būs sieviešu padomes spēkos, centīties ar savu darbību to veicināt.

ANASTASIJA BEINAROVIČA,
kolhoza sieviešu padomes priekšsēdētāja

Dziedāt māku, danci vest

Attēlā pa labi jūs redzat kadru no folkloras festivāla «Baltica — 88» iestāju koncerta Preiļos. Festivāls lieku reizi parādīja, cik dzīlas un dzīvīgas ir tautas mākslas saknes Latvijā.

Tomēr paši no sevis jau nekas nepastāv, visam vajag kopšanu. Visās jāieliek sūrs darbs, tiekai tad nāk tie salīdēt augli.

Savu pieresumu tautas mākslas medus kārē dod arī mūsu agrofirmas siera rūpīcas mākslinieciskās pašdarbības entuziasti. Te vēl pavism jauni, tomēr spēcīgi un attīstītās, strādātgrīboši, darbojas divi kolektīvi — folkloras ansamblis ar 20 dalībniekiem un vidējās paaudzes tautas deju ansamblis ar 18 dalībniekiem. Abi pašdarbības kolektīvu dvēseles, vienojošais un organizēšais centrs ir to prezidentes — Olga Kivko folkloras ansamblim un Janīna Veigure deju kolektīvam.

Folkloras ansambla mākslinieciskais vadītājs ir Jānis Teiļāns (attēlā pa kreisi), kurš rajonā vada pavism pieci tādus ansamblus, tāpēc ir ar profesionāli labi ievingrinātu «rokū». Starp citu, nesen viņš uzņemējis vadīt arī Riebiņu ciema etnogrāfisko ansamblu un jau iestudējis ar to interesarantu uzvedumu «Ķekavnieki».

Žēl, ka šoreiz neveram jums parādīt Silviju Kurtiņu — deju kolektīva vadītāju, kuras prasmes un pašizliedzība ļāva siera rūpīcas tautas dejas kopējiem jau pirmajā ansamblā pastāvēšanas gadā «izgriezt pogas» visiem rajonā deju ansambliem un iegūt pirmo vietu skatē.

Par katru no šiem abiem tautas

mākslas tradīcijas turpinošajiem kolektīviem varētu un vajadzētu stāstīt daudz un izsmelēsi, un pie tā mēs vēl ceram kādreiz atgriezties. Cilvēki, kas spēj iedalīt laiku ne tikai savam tiešajam darbam un mājas rūpēm, bet arī sabiedriskās dzīves ugunīpās kuršanai, ir pelnījuši, lai tos atzīmē.

Bēt kas liek šiem cilvēkiem labprātīgi ziedot lielu daļu savā brīvā laika pašdarbības kolektīvam? Viņiem tā ir iespēja atslēgties no dzīves vienmūžības, justies brīvākiem, dziesmā un dejā atraišiem un priešīgiem, justies par prieku avotu citiem. Apzināties piederību pie tautas mākslas ir liela lieta, tādoss brīžos mēs īmējām izturību pret nedienām no tautas spēka akas.

Ansamblus pazīst jau ne tikai agrofirmas kolektīvā, ne tikai Preiļos vien. Pagājušajā gadā siera rūpīcas folkloras ansamblis uzstājies Madonas rajonā — Bārkavā, Stūckas rajonā — Daudzēvā, bijis siguldiešu viesis, piedāvājis draudzības koncertos Liepājas PSR — Utenā. Kaimiņu republikā koncertējis arī deju kolektīvs. Visiem vēl ir prātā siltā uzņemšana Mioros.

Nu, bet kā ar problēmām? Kur nu bez tām! Abas prezidentes galveno problēmu izsaka ar vienu vārdu: fēri! Folkloras ansamblim tie presās pēc atjaunošanas, deju ansamblis vispār iztiekt ar lietiņiem, savu nav. Bet bagāta lauksaimecības uzņemuma kolektīviem nederīgāk kā nabagiem.

M. AUSTRUMAS teksts,
J. BĒLENIEŠA foto

BIBLIOTĒKAS JAUNUMI

PLAŠAM INTEREŠU LOKAM

Krājums «Dokumenti stāsta: Latvijas buržuāzijas nākšana pie varas» veltīts joti interesantam un sarežģītam Latvijas vēstures posmam. Grāmatā apkopoti dokumenti — valdības sēžu protokoli, sarakste ar ārvalstu valdībām, uzsaukumi Latvijas iedzīvotājiem, dažādi ziņojumi, kas attiecas uz laikposmu no 1917. līdz 1921. gadam un atspoguļo toreizējo Latvijas iekšpolitisko un ārpolitisko situāciju.

S. Amonašvili grāmata «Kā klājas, bērnītī» palīdzēs pamatskolas klasu skolotājiem un pagarinātās darbadienas grupu audzinātājiem veikt radošus meklējumus mācību un audzināšanas procesa organizēšanas jautājumos skolā. Grāmatas autors — zinātnieks pedagoģs — pastāsta par savu pieredzi darbā ar bērniem, kuri mācās skolā no sešu gadu vecuma.

Krājumā «Kamenes dziesma» apkopota estētiskās audzināšanas darba pierede, ko uzkrājušas republikas labākās klubu iestādes, organizējot dažādus pasākumus, kuru mērķis ir veicināt padomju cilvēka vispusīgu un harmonisku attīstību, plaši propagan-

dēt sociālistisko dzīvesveidu. Uzsvērta mākslinieciskās pašdarbības un interešu klubu loma.

M. Apsīša monogrāfija «Kārlis Zāle» stāsta par latviešu tēlnieku dzīvi un darbīdi, par viņa nozīmīgāko darbu tapšanu un par vēsturiskajiem apstākļiem, kādos noritēja tēlnieka darbība.

Enciklopēdijā «Planēta» sniegtais zināns par pasaulli kopumā, visiem kontinentiem, visām pasaules valstīm un atkarīgajām teritorijām, par to vēsturi, dabas resursiem, iedzīvotājiem, geogrāfisko un ekonomisko stāvokli, valsts iekārtu un administratīvo iedālījumu.

Albums «Daugavpils» sniedz enciklopēdiskas zīpas par Daugavpils rajona rūpniecības un laukaimniecības attīstību padomju varas gados, sasniegumiem veselības aizsardzībā, izglītībā

un kultūrā, iepazīstina ar rajona ģeogrāfiju, sociāli ekonomisko un politisko dzīvi gadīsimu gaitā.

Latviešu tautas pasaku krājumā «Trīs vēja mežgļi» ievietotas pasakas, kas saglabājušas savu senisko formu, ar rakstīgo valodu un laikmeta attēlojumu. Pasakās spilgti izpaužas latviešu tautas ētiskās un estētiskās vērtības.

«Sōrente stāstus» autors — kinorežisors A. Freimanis ilgajos filmēšanas gados ar vērtīgu aci saskatījis daudzus kolorītus ļaudis gan kinodarbinieku vidū, gan Latvijas laukos, zvejniekiem, mazpilsētās, pieredzējības dažādus dzīves gadījumus un negadījumus. Viņa stāstiem raksturīgi sulīgi tipi, drāstiska humora apvīts sīzets, kodolīgi un trāpīgi dialogi, dažādu leksikas slānu piesātinātās autorteksts.

Grāmata «Operācija «Vunderland»» iepazīstina ar Rīgā dzīvojoša krievu padomju rakstnieku I. Barenboima daiļradi. Pirmā stāsta pamātā ir konkrēti vēsturiski notikumi — hitleriešu priekšīši linijkāga «Admirālis Šers» padzīšana no padomju teritorīlaijem ūdeniem Lielā Tēvijas kara laikā. Otrs stāsts veltīts sievietes liktenim. Stāsta varone, kas pirmskara gados stāvēja malā no vēsturiskajiem notikumiem, fāsišķiskās okupācijas gados parāda lielu gara spāku, vīrišķību un patriotismu. Stāsts uzrakstīts ar patiesu iejūtu un sieviefes jūtu un domu pasaules izpratni.

A. Valtons stāstu krājumā «Bīstams atklājums» pārstāv vienu no interesantākajiem igaunu novelistikas parau-giem. Viņa Tsajai prozai piemīt la-konisms, paradoksa elementi, vīroju-ma precīzitāte. Lai dzīlāk iekļūtu mūs-dieni cilvēka garīgajā pasaulē, autors savus varonus pārvievo groteskas un

fantastikas, ironijas un saīras sfērā un tad atkal atgriez tos dzīvajā, dābīgā cīlvēku pasaule.

V. Korofīča romāna «Nāda sejā» daudz uzmanības veltīts ukraiņu emigra-nru likteņiem. Rakstnieks līcis līcis savus paša novērojumus, kas gūti, uz-turoties Amerikas Savienotajās Valstīs ANO sesiju laikā.

H. Zakovska romāna «Nolādēta un milētā» galvenā varone Elze Štarfs-vērta pārcēlūs uz dzīvi pilsētā un strādā rūpniecībā par metinātāju, taču pienākumi pret dēliem un pret ve-cākiem liek viņai atgriezties dzimtajā ciemā, kur viņai jāsāduras ar dažādiem sociāliem un morāliejiem aizspriedumi. Elze bieži nonāk tādās situācijās, kad jāizskiras — braukt projām vai palikt Klosterderē.

G. Amarasekara romāna «Likteņa vergi» soli pa solim izseko kādas trūcīgas ģimenes centieniem pēc labklā-jības un skaudrā tiešumā parāda, kā, cerībām zūdot, strauji izirst pati dzim-ta.

Alla Krasnopjorova,
Riebiņu bibliotēkas vadītāja

MĀJAI UN ĢIMENEI

Parunāsim par biezputrām

Šodien mēs jums stāstīsim par biezputrām, pareizāk sekot, par to, kā tās vārāmas. Iespējams, ka pieredzējušas saimnieces jau sen zina mūsu padomus, tācu ceram, ka daudzām jaunajām tie noderēs. Jo joti bieži biezputra pārvēršas par visnegrātīgo un necientīko ēdienu. Bet kādreiz tācu biezputras bija iecienījuši daudzi. Sekojet mūsu ieteikumiem, nobaudiet, un paši redzēsiet, cik tās ir garīgas.

Visviekāršākā vārīšanas ziņa ir grīku biezputra. To gandrīz vai nav iespējams sabojāt, un tomēr joti bieži to gatavo nemākulīgi, negarīgi. (Iekavās piebildīsim: ja ir no kā gatavot.)

Kāpēc grīku biezputra iznāk negarīga? Tāpēc ka nav ievēroti tās vārīšanas likumi. Bet, lai arī cik tas liktos smiekīgi un dīvaini, biezputras vārīšanas likumi ir tikpat precīzi, skaidri, kodolīgi un viegli iegaumējami kā matemātikas likumi.

Grīku biezputrai uz vienu putraimā glāzi jānem divas glāzes ūdens. Un šī attiecība jāievēro nevis pēc acumēra, bet gan pilnīgi precīzī! Katla vācījam cieši jānoslēdz katls. 3—5 minūtes, kamēr ūdens sāk vārīties, to liek uz lielas uguns. Bet pēc tam — mērena uguns, un pašas beigās — lēna, kamēr ūdens pilnīgi izvārās ne tikai no putras virspuses, bet arī no katla dibena. Bez tām nepieciešams neemaljēts — metāla katls.

UN VĒL VIENS SVARĪGS NOTEIKUMS gandrīz vai visām biezputrām: kad esat iebēruši putraimus un aplējuši tos ar ūdeni, NEVAJAG AIZTIKT, MAISĪT, IEJAUKTIES PROCESĀ, PACELT VĀKU. Biezputra vārās ne tik daudz ar ūdeni, cik ar tvaiku, tāpēc to izlaist nozīmē nedot biezputrai vajadzīgo siltumu. Cītādi biezputra vai nu piedeg, kalst, vai arī, ja mēs cēnšamies «palīdzēt» tai, gribam labot savu kļūdu un lejam kļāt ūdeni, tā pārvēršas par kēpīgu masu.

Kaprizāka ir rīsu biezputra vai novārīti rīsi. Ir zināms, ka tradicionālajās rīsu audzēšanas zemēs — Japānā, Vjetnamā, Korejā, Indijā un citās — rīsus ēd katru dienu un tur tiem ir tāda garša, kāda nekad neiznāk, ja vārot izmanto eiropešu

virtuves metodes. Pat labākajos Eiropas restorānos rīsus nemāk izvārīt tik garīgus kā vissliktākajā Austrumu ēdīnā.

Kā tad izvārīt ūdens rīsus? levē-rojiet precīzu attiecību: uz vienu glāzi ūsu pusostras glāzes ūdens vai galas buljona. Turklat ūdenim jābūt vārošam, lai nefērētos laiks, kamēr tas sāk vārīties. Uzreiz jāpiemēr sāls. Cieši, cik vien iespējams cieši piegulošs vāks, lai nerastos ne mazākās spraudzīnas starp vāku un katlinu. Bet, lai nezaudētu neicīk no precīzi dozētajiem tvaikiem, uz vāku vajag uzkīt slogu, kas neļauj tam pacelties pat vārīšanās kulminācijas brīdi. Var izmantot biezu čuguna kārtu ar biezu dibenu.

Ja viss ir precīzi aprēķināts, tad arī vārīšanās laikam jābūt pilnīgi precīzam — divpadsmit minūtes. Trīs minūtes jāvāra uz lielas uguns, septīnas minūtes uz mērenas un atlīkušas divas — uz mazas uguns.

Un biezputra būs gatava. Taču nesteidzīties atseg tāku. Te ir vēl viens «āķis». Atstājet vāku apsegū un neaizietiet biezputru tieši tik ilgu laiku, cik ilgi tā vārījās. Lai tā pastāv uz plīts tieši divpadsmit minūtes. Tad noņemiet vāku. Un jums būs skaisti uzbrēdusi, nesēkepusi biezputra.

Kaut arī prosas biezputra skaitās mazvērtīga, pamēģiniet to izvārīt pēc visiem noteikumiem. Pirmkārt, prosa 5—6 reizes jānomazgā karstā ūdeni. Vārīt vienmēr vajag lielā ūdens daudzumā, līdz pusmīkstā, negaidot, kamēr putraimi izsīkt. Šo ūdeni nolej. Bet pēc tam pielej pieni un vārā, līdz tas iztvākojis, un putraimi pilnīgi gatavi. Domāju, ka jums šī biezputra garša, ja pamēsiet mazliet vairāk piena un izvārīt pamaīgāk, bet tad pēc standas vēl siltājā putrā ieliesiet rūgūspieni un vai nu ēdīsiet uzreiz vai lausiet tai pastāvēt nakti. Tāda ieskābinātā biezputra ir ārkārtīgi pafikama un tai nav visiem sen apnīkuši garšas. Latviešiem tā nedaudz atgādinās skābputru.

Visi zina, ka auzu biezputra ir veselīga gan bērniem, gan pieaugušajiem. Vēl vairāk, ir auzu biezputras tikai bērniem un tikai pieaugušajiem.

Par pieaugušo biezputru tiek uzskaitīta no veselīmi graudiem vārītā. To vārītīgā kā ūsus. Vēl vārīt — auzu putraimus var sajaukt ar ūsiem un vārīt kopā.

Bet bērnu biezputru tiek vārīta no smalkiem auzu putraimiem vai auzu pārslām. Taču te ir daži noteikumi, kurus neievērojot, jūs panāksiet, ka jūsu bērns izspīlās visu putru.

Ko tad vajag darīt? Un kā?

Pirmkārt: izvārīt auzu pārslas ūdeni.

Otrkārt: izrīvēt biezputru caur smalku metālu sietu, lai atdalītu tās daļas, kas nav savārījušās. Tās var sāpīgi savainot bērnu maigo mutes dobumu un viņš tāpēc arī izspīlāj visu putru, jo ir vēl par mazu, lai pārs vārētu atdalīt ciešas daļas no visas masas.

Treškārt: jāpielej piens, lai izveidotu šķidru, gandrīz tekošu putriņu. Ceturkārt: tagad putriņai jāpiedod laba garša. Vajag joti uzmanīgi pievienot cukuru, bet vienīgi, tādādāz, lai tas nevis saldinātu, bet gan tākai neponētu vārīto graudu garšu. Pēc tam pievieno pulvēri sārtvētu citrona vai apelsīna miziņu, lai putriņai būtu labāka smarža. Garšas uzlabošanai var nemēr marmelādi (kausētu), saldu, kārējumu, sviestu. Tādu auzu biezputru bērns ēdīs ar lielu prieku, un, mainot piedevas, jūs panāksiet vēl arī to, ka šī biezputra neapnē.

Ar gatavošanu īpaši nav paveicies manas biezputrai: Katrs vāra, kā tākai ienāk prātā. To iecienījušas ne tikai mājsaimnieces, bet arī cik daudzām ūdens daudzumā, līdz pusmīkstā, negaidot, kamēr putraimi izsīkt. Šo ūdeni nolej. Bet pēc tam pielej pieni un vārā, līdz tas iztvākojis, un putraimi pilnīgi gatavi. Piens jāuzvārā un tieši uzvārīšanās mirklī vajag ar sietinu iebert putraimus (nevis ar sauju, bet gan ar sietu). Tad vajag pārvārīt tikai vienu, divas minūtes, bet pēc tam nosēgt katliņu ar cieši piegulošu vāku un laut biezputrai pastāvēt desmit, piecpadsmit minūtes, līdz tā pilnīgi uzbrīst. Pēc tam jau var pievienot visu, kas iet pie sirds.

Daudzveidīga un daudzšķautīnaina ir mūsu akvāriju iemītnieces tāpēc, ka savos dzīvokļos mēs visviekāršāk varam tām radīt dabiskos attīstības apstākļu ilūziju. Vairums no šīm zivīm dabā tācu dzīvojušas ūdenos, kuru temperatūra ir 18 līdz 30 grādu. Dzīvokļā mēs to viegli varam nodrošināt ar pavīsam vienkāršiem tehniskiem līdzekļiem.

Daudz eksotisko zivju turēšana akvārijos norit jau gadu desmitiem. Tādējādi izveidojušas tādas šo zivju sugas, kuras ir piemērojušās jaunajiem apstākļiem, kas jau ieverojami atšķiras no tropu mežu ūdenskrātuvēs esošajiem. Un tiem dzīvās dabas mīlitājiem, kas vēlas savā tuvumā vienmēr redzēt mierīgās, kļūsas un graciozās zivis, nav daudz jālauza galva par viņu turēšanas apstākļiem.

Istabas akvāriju pamatiedzīvotās pēc tradīcijas ir zemeslodes tropu rājonu ūdenskrātuvju zivis, kuras sava krāsnī īzskata dēļ tiek devētas par eksotiskajām. Daudzi domā, ka viņu prioritāti istabas akvārijos nosaka tieši šo zivju košas un spilgtīgas krāsas, ne-pārastās formas. Taču īstienībā šai izvēlēi ir pavisam cits pamāts. Tās ir vis-

izplatītākās mūsu akvāriju iemītnieces tāpēc, ka savos dzīvokļos mēs visviekāršāk varam tām radīt dabiskos attīstības apstākļu ilūziju. Vairums no šīm zivīm dabā tācu dzīvojušas ūdenos, kuru temperatūra ir 18 līdz 30 grādu. Dzīvokļā mēs to viegli varam nodrošināt ar pavīsam vienkāršiem tehniskiem līdzekļiem.

B. KIVLENIEKA foto

ZIRNU BALLE

notika agrofirmas «Krasnij Oktjabr» kultūras namā 20. janvārī. Iespējams, ka par to varētu arī nemaz nerakstīt, ja kolhoza komjaunatnes organizācija līdz šim būtu lutinājusi savus biedrus ar dažādās interesantiem pasākumiem. Taču samērā ilgu laiku komjaunatnes birojs snauda dzīlā ziemas miegā, tāpēc tagad katrs aktīvitātēs asiniņš pelnījis uzmanību.

Balles galvenie varoni, protams, ne-

bija zirni, kaut gan arī to netrūka uz cienastu galddīpiem. Balles karaliene bija pati jaunatne, kas bija atnākusi padejot, piedalīties atrakcijās un konkursos, kopīgi atpūsties pēc darba nedēļas.

Vakara organizētājiem bija savs vēlējums, veltīts apmeklētājiem: ierasties uz sārkojumu afišā norādītajā laikā. Vai arī apmeklētājiem bija vēlējums, ko izteikt organizētājiem?

M. GEKIŠA

VAI TU PAZĪSTI DZIMTO PUSI?

«Ceļā uz Pieniņiem» — tā nosaucis šo savu attēlu Preiļu rajona laikraksta «Lēņi Karogs» fotokorespondents Jānis Sillickis. Bef vai jūs, Pieniņu ciemata, Riebiņu ciema iedzīvotāji esat ievērojuši šo vietu? Un vispār — vai esat domājuši par savām «attiecībām» ar dzimto pusi, tās skaitumu?